

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*, s. 99.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g01-shoot-d1e23970/facsimile.pdf> (tilgået 25. maj 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

at ved enhver Afstemning Røst og Modrøst skulde være af samme værdighed, at dette er udmærket end nødvendigt, men da Afstemningerne i denne Sag og med Hensyn til den næste Sag, der skal foretages, ere af saa stor Betydning, har man tænkt at burde se bort fra den Ulidelighed og Udsættelse.

Naar Røst og Modrøst foretages, vil der vel ikke let være Tilfælde, hvor Lovet vil kunne optænde om Afstemningens Udfald, thi Intet er sikrere end Lov, men naar de saae paa Grundten, især det jeg dog tænkte, at Røsten gav f. Ex. 77 og Modrøsten ligesaa, og for det Tilfælde maatte der stemmes efter Røsteværdigheden. Dette kan ogsaa, efter hvad der er foreslaaet, ske ved Afstemningens Begyndelse forlanges af 15 Medlemmer, og da kan ikke nogen anden Afstemning, enten ved at rejse sig eller blise stænde, finde Sted. Gudeligt har Comiteen ikke troet at burde udelukke Afstemning ved Røst, thi jeg kan forsikre, at Ingen af Comiteens Medlemmer ønsker denne Afstemning indført, da det er det samme som en hemmelig Afstemning; men man har troet, at Minoriteten ikke burde have denne Ret. Efter Grundtvigs Forslag tillægger man der et enkelt Medlem Ret til at forlange saadan Afstemning; men Comiteen har ikke troet at burde tillade dette, da derved i utilbergt Stund gives et enkelt Medlem Ret til at skille de øvrige Medlemmer i Forsamlingen og forstærke Afstemningen. Derfor har man antaget, at der i det mindste skulde være 25 Medlemmer, der forlange en saadan Afstemning, hvilket, da der ikke udføres Tilbedragslisten af 77 Medlemmer for at udgjøre en gyldig Forsamling, i dette Tilfælde vilde udgjøre knap halvdelen af den samlede Røst. Det er en Skæbne, at Begjæringen om Afstemning ved Røst har givet Fortrin, saa at naar denne er begjæret, ingen anden kan begjære Afstemning ved Røsteværdighed, da disse to Afstemningsmåder ere hinanden aldeles modfættede.

Valdams-Møder: Jeg maa udtale mig imod Forslaget for Valgene efter § 26. Det er indlysende, at det er af stor Vigtighed for Forretningssagen i Forsamlingen, at der ikke foranrindes Udsættelse ved mange Kampe; fremdeles vil det blive den faktiskste Folge af en saadan Beskæftigelse, at den vil bringe alle Valg over paa et meget lidet Antal Medlemmer. Ingen vil gjerne stille sin Stemme; men naar det er givet, at Ingen kan blise udgaa uden at have over Halvdelen af samtlige Stemmer, endes man derved vil at forøge os at udnævne de Medlemmer, som kunne forudsættes at ville gaa saamange Stemmer. Deres vil følge, at et lidet Antal Medlemmer, der især Røsteværdigheds, og de Medlemmer, der i de særlige Stændforsamlinger have været tilstede til at stille sig et Røst, vilde blive udgaa. Jeg ønsker ikke dette for heldigt, jød paa Grund af den store Indflydelse, som Comiteerne udøve paa Forhandlingsgangen; det er flere Gange omtalt, og det er vistnok fuldkommen sandt, at de enkelte Medlemmer vanskeligt kunne sætte noget igjennem imod Comiteens Mening, og naar man nu kan forudsige, at en hule eller en heel Stænds Medlemmer vil komme ind i alle eller ialtfald de vigtigste Comiteer, da synes dette at være en ikke heldig Virkning af den omtalte Beskæftigelse.

La Cour: Jeg skal tillade mig at tale nogle Ord imod den hemmelige Afstemning. Det gleder mig, at det høderlige Udfald gjennem sin Ordre har erklæret, at det ikke for sit personlige Behov har forlangt en saadan Afstemningsmåde. Det er saadant, for hvis Skuld en sig hemmelig Afstemning skulde foretrække, nemlig for de Forsøgelses og Udsættelses Skyld, for at hjælpe sig ud af den Afværgelse, hvori de holdes af dem, der i mange Henseender ere dem overlegne. Jeg indser, at der maa gjøres noget for dem; men hvad der bør gjøres, er at sætte et forstærket og friere Liv ind i Forsamlingen og at bringe det til at staa klart for dem, at de, som her skulle vinde Røst, maa være beredte til at bære sig med Kraft og Mod fremfor den. Det foreskriver mig saaledes, at det Mittel, som her er foreslaaet, endog vil deulke det Modvillige af hvad derved er tilføjet, idet det snarere vil forøge Vigtigheden og Frygten i Hensyn til at formlidde den. Skulde det kun ske en enkelt Gang, saa synes det dog, at naar et Medlem udgiver for Forsamlingen, for sine Valgere eller for Begjæringen ikke

at være sin Mening bekendt, ligger heri en politisk Svaghed, en politisk Svaghed, som maa forstærke Forsamlingens Resultat; jeg maa derfor forbeholde mig et Forbeholdings-Forslag imod den foreslåede Beskæftigelse om hemmelig Afstemning.

Olsten: Jeg kan ganske stille mig til hvad den høje ærede Læse har ytret imod Afstemning ved Røst. Jeg kan ikke nægte, at jeg ønsker det udmærket, om jeg saa var udtrykt mig for Røstforsamlingen, at forudsigt, at Røsten ikke skulde være sin Mening ligesom og saadan kendt. Jeg kan ikke tro, at der skulde være nogen Røsteværdighed, som ikke vilde vedhænge sig, ligesom for Høsten, for sine Valgere, hvorefter han stemmer og derved gælder for sine Valgere, at han ikke sætter andet end sit Vilje. Den næste Røst, der kan gøres af hemmelig Afstemning, er, at denne kan afgive et Støt for dem, der ikke have Ret til ligesom for deres Valgere at være deres Røsteværdighed bekendt, men en saadan Røsteværdighed var ikke ønsket. § 22 troer jeg ogsaa vil kunne lade paa den Røst, som man herover kunde tænke sig. Hvis det nemlig skulde anses nødvendigt at have en hemmelig Afstemning, da kan § 30 anvendes saaledes, at man luffer Lovet, og skulde dette i enkelte Tilfælde end ikke være tilstrækkeligt, saa vil man ialtfald ved den sidste Paragraph kunne lade derpaa.

Orsted: Jeg maa aldeles henholde mig til hvad den Deputerede for Røst (Halskors-Møder) har sagt om det høje Betsforhold § 4, at Comiteerens Røst skal være med en absolut Majoritet. Jeg har herover aldeles ikke taget Hensyn til en absolut Majoritet. Jeg har ogsaa Hensyn til den Røst, som er givet af Comiteerne, der ikke foregaae gjennem Røsteværdigheden; jeg ønsker det klart, at der der maa foretrække absolut Majoritet, og at det ikke godt kunde være anderledes. Der vil Sagen helst ikke ændres nogen Vanskelighed. Derimod troer jeg, at det vilde være meget uheldigt, om ingen Comiteer af Forsamlingen kunde vælges uden absolut Majoritet. Et saadant et stort Antal Medlemmer udnævnes til at tage Sæde i en Comiteer, da er det ikke let tænkeligt, at der skulde være sig saadant Majoritet for det hele Antal, som saaledes vilde være at udnævne. Erfaringen har hidtil vist, at den Comiteers Røsteværdighed nogle Gange erholde et stort Antal Stemmer, nemlig over Halvdelen, men at en Mange Medlemmer kan erholde et ringt Antal Stemmer og langt under Halvdelen af Forsamlingens Medlemmer. Der vilde altsaa derig behøvede vidtløftigt Domsag for at gøre Comiteerne fuldstændige. Dette ønsker jeg imidlertid ikke som Hovedsagen. Hvad jeg derimod ønsker meget bestandigt er det, at der derved begrændes et Majoritetsherredømme. Majoriteten vil nemlig have det i sin Magt, hvis der er et Parti, med hvilket den næste Lov, altså at udelukke dette fra at komme ind i Comiteerne, og det er vistnok blottigt, at enhver Hovedsag, enhver væsentlig Interesse saar Vigtighed til at udtale sig i disse. Naar jeg følger for, at Minoriteten skal udelukkes fra Comiteerne, saa tager jeg ikke Hensyn til den Minoritet, hvortil jeg nærmest regner mig selv; thi om ogsaa de Røst, hvortil jeg stiller mig, ikke ere blandt dem, som kunne gøre Regning paa hopigt at blive valgt, saa er der ikke en saadan Uvillie imod dem, at man absolut vil udelukke dem fra at komme paa Valg, og at man saaledes, naar nogen af dem maa erholde flere Stemmer end de øvrige, der være brugte paa Valg, men ikke saa mange, som der udfordres til absolut Majoritet, saa at Domsag maa foretages, da forstærket skulde stemme imod dem. Men jeg troer, at her er en anden Minoritet, en anden Fraction, som man snarst kan vente at vilde blive udelukket fra Deeltagelse i Comiteerne, saafremt Ingen kan blive Medlem af disse uden absolut Stemmestørrelse. Denne Regel kan derfor vel gjælde for Valgene gjennem Røsteværdigheden, men derimod ikke for de Comiteervalg, som udgaa af hele Forsamlingen. Der synes ogsaa at være saameget mindre imod, at et mindre Antal Stemmer er tilstrækkeligt til at give et Medlem Sæde i en Comiteer, som de, der ere udnævnte af Røsteværdigheden, kunne komme ind med 15 eller 16 Stemmer, og det ved Siden deraf synes mærkeligt, om den, der erholde nogle og tredjedobte Stemmer ved Comiteervalg i Forsamlingen, ikke kunde indtræde imod sig selv, og erholde Majoritet. Jeg skal endaa tillade en Bemærkning. Naar det hedder i § 26, at Røstet foretages i Overensstemmelse med den i § 2 fastsatte Forskrift, saa